राष्ट्रियशिक्षानीतिः संस्कृतं च

(राष्ट्रियशिक्षानीतौ (NEP-2020) संस्कृतस्य भूमिकाम् अधिकृत्य शिक्षाक्षेत्रे वैश्विकस्तरे च संस्कृतस्य प्रभावम् आश्रित्य च कुलपतीनाम् अभिप्रायाः आकाशवाण्यां (नमस्कार भोपाल) संवादकार्यक्रमरूपेण हिन्द्यां प्रसारितः वर्तते ।)

भारते केन्द्रसर्वकारेण राज्यसर्वकारैः च राष्ट्रियशिक्षानीतेः (NEP-2020) क्रियान्वयनं द्रुतगत्या कृतं वर्तते। राष्ट्रियशिक्षानीतेः विचारः नाम भारतकेन्द्रितशिक्षायाः विचारः अर्थात् संस्कृतस्य विचारः एव। शिक्षानीतेः प्रतिवेदनेऽपि संस्कृतमूलभारतीयविद्यानां सर्वस्तरेषु क्रियान्वयनाय समित्या संसूचनाः प्रदत्ताः सन्ति।

संस्कृतं केवलं भाषामात्रं नास्ति। संस्कृतिरूपेण शास्त्ररूपेण कलारूपेण मनोविज्ञानरूपेण प्रशासनरूपेण इत्येवं विविधरूपैः भारतीयविद्यासु संस्कृतभाषा लीना संक्रान्ता च वर्तते।

संस्कृतमूलभारतीयविद्याः अन्ताराष्ट्रियस्तरेऽपि अद्यत्वे परिचिताः सन्ति। यथा-योगः, आयुर्वेदः, प्रशासनम्, अर्थशास्त्रम्, समाजशास्त्रम् इत्येवं विभिन्नशास्त्रणां विद्यानां च मूलभूषा भाषा इत्युक्ते संस्कृतभाषा एव।

संस्कृतम् अद्य इतिहासेन सम्बद्धम् इति न कोऽपि वदति। यतोऽहि संस्कृतं भविष्यसम्बद्धं वर्तते इति युवयुवतयः सुष्ठु जानन्ति। **युवाकाङ्क्षाणां सम्पूर्तौ सक्षमा भाषा नाम संस्कृतभाषा** इति युवानः अधुना अवगच्छन्तः सन्ति। **संस्कृतेन विना एकं भारतम् इति परिकल्पना न आयाति** च। अतः संस्कृतस्य संस्कृतमूलभारतीयविद्यानां निधिः राष्ट्रियशिक्षानीतौ विद्यते इति स्पष्टम्। शिक्षानीतेः वास्तविकः सारः अस्माभिः अवगन्तव्यः इति मम आशयः।

जयतु संस्कृतं जयतु भारतम्।

आचार्य श्रीनिवासः वरखेड़ी
कुलपतिः, केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः, नवदेहली

(अनेन संवादसारेण सह कुलपतीनां संवादस्य श्रव्यकणिका (audio clip) अपि संलग्ना अस्ति। सर्वे छात्रः अवश्यमेव शृणुयुः। परिसरीयेषु समूहेषु (WhatsApp Group) अस्य प्रसारः अवश्यं करणीयः।)